

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 3.

Ljubljana, 1. svečana 1891.

XXXI. leto.

Vsebina: Janja Miklavčič — Št. Vid: Kaj zahteva sedanja doba od učitelja glede vzgoje oziroma šolske discipline? — Lj. Stiasny — Kamnik: Podobice v abecedniku. — Ivan Zupanec — Vel. Poljane: Nekoliko o zanimivosti računskega pouka na najnižji stopinji. — Ivo Trošt — Razdrto: Praktična obravnava pesmice „Mladini“. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Vprašanja in odgovori. — Naši dopisi: Iz ljubljanske okolice. — Z Bleda. — Iz Boštanja. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Kaj zahteva sedanja doba od učitelja glede vzgoje oziroma šolske discipline?

(Konferenčna razprava.)

Šmoter ljudske šole je poučevanje in vzgoja. Pouk in vzgoja sta neločljiva. Samo izobraževanje uma, kar je bilo nek-daj jedini smoter učilnic, ne zadostuje sedanjim terjatvam — kajti razumništva nam nedostaje nikjer — povsod pa blagih, plemenitih značajev. Od značaja človeškega pa je odvisna sreča človeška in ljudska šola, ljudski učitelj je pozvan postaviti tej sreči temeljni kamen. Žal, da mu premnogokrat slaba domača vzgoja napravi taka tla, da je učitelju treba največjega truda in velike spretnosti, da slaba tla usposobi za prekrasno zgradbo čistega, plemenitega značaja. Posluževati se mu je najboljših vzgojevalnih sredstev, poučevati mu je z najboljšim svojim vzgledom, varovati se mu je vsakojakih šokolnostij, katere bi bile nevarne njegovemu ugledu.

Najboljše vzgojevalno sredstvo, koje mu je na razpolaganje, je pouk in njega podpirajoči šolski red, šolska disciplina. Šola brez discipline je mlin brez vode; odvzameš li mlinu vodo, ustavi se ti; šola brez discipline je kakor žito, katero je bohotni plevel prerastel.

Šolski red urejuje vedenje mladine v šoli in izven šole; njega zakoni ji morajo biti sveti. Na zakonitosti leži ves red sveta. Šola, kateri je vzgojevati mladino za življenje, ne more boljšega izvršiti, nego jo voditi po naravnem poti, utrjevati ji pokornost do zakonov ter jo vežbati v izpolnjevanji njenih dolžnostij.

A izpolnjevanje dolžnostij ni igrača, zabava, temveč je napor, zatajevanje, da celo žrtovanje samega sebe, kar pa upodablja značaj.

Vender pa bode silno težko učitelju to doseči, ako si ni znal pridobiti pred vsem ljubezni učencev. Ljubezen rodi ljubezen. Učitelj mora torej ljubiti svoje učence, vse, brez izjeme, da se tudi oni nauče, iz ljubezni do učitelja premagovati ovire in slabe nagibe, koji jih odvrtačujejo od izpolnjevanja svojih dolžnostij kajti otročje srce je jako rahločutno in določno spozna, ali ga učitelj resnično ljubi ali ne. Tudi ako ga kaznujemo, pravi Schwarz, kaznujmo ga le z blago jezo, ki mora biti njegovemu srcu spričevalo ljubezni. Iz pogleda in besedij naj dete vidi, da ga neradi kaznujemo. Ljubezen učiteljeva nekako očara učence, odvrtačuje jih z nekako tajno močjo od vsega nepravlega ter jih sili k dobremu, pravemu. Ljubezen mora biti pglavitni temelj našega delovanja, da bode plodonosno; ona bodi solnce, ki bode ogrevalo naše polje ter s svojo svetlobo odganjalo mračne duhove, kakor nepokornosti otrok in druge nedostatke. S tem pa nikakor ne mislim one negovalne ljubezni, kojoj n. pr. mati skazuje svojemu detetu, koja zaslužene kazni prezira ali pomanjšuje v škodo vzgoje; učiteljeva ljubezen se kaže vedno le v jasni resnobi, nikdar pa v smehu ali šaljivosti.

Nadalje ima le taka disciplina v šoli moč, v kateri sleharn čuti s prepričanjem svetost zakona, da je sleharn, ki ga prestopi, kriv in zasluži kazen. Na tak način se goji čut pravičnosti. Da pa more učitelj gojiti ta čut, biti mu je samemu pravičnemu, v katero svrhu pa je nujno potrebno, da vsakega posameznega pozna po njegovih duševnih svojstvih in zmožnostih. Le tako mu bode mogoče, da bode od vsakega zahteval le njemu primerno delo, da bode s tem zabranil prestopke ter tem načinom zmanjševal potrebo kazni.

V isto svrhu je potrebno, da se seznanj z domačimi razmerami svojih učencev, kajti čestokrat so te tako merodajne, da zdatno vplivajo na dušeslovno razumnost učiteljevo in marsikak prestopok bistveno spremene. Nič manj varno, vender

pa v nekaterih slučajih silno težavno je delovati na vzgoji učencev s sporazumljenjem z roditelji, kajti premnogo roditeljev je, kateri se malo ali nič ne brigajo za šolo, mnogo jih je, kateri so ji baš nasprotni, mnogo pa jih je tudi, ki bi bili dobri in vneti zanjo, ako bi ne bilo podpihovalcev, ki šolo obsojajo in v njih srce sejejo seme dvomljivosti in v nemarnosti.

Skrbnemu učitelju je tudi uvaževati pomen in važnosti dekliške vzgoje, koja se v marsičem razločuje od deške; pri njih naj ima prava razsodnost vedno prednost pred spominom. Njih pouk naj bo, če mogoče, še natančnejši, temeljitejši, da se zaprečijo nasprotni slabosti: površnost in lahkomišelnost. Reden pouk jih vadi vstrajnosti. Deški samostalnosti nasproti navajajmo deklice k voljni odpustljivosti in zvestobi v malem itd.

Kadar je učitelj primoran biti sodnik, varovati se mu je, da se 1. otroci na tem ne pohujšajo, 2. da toženec ne trpi krivice, 3. da je obravnava učencem v pouk in svarilo, da se tožbe ne množe ter ne odpirajo vrat zlobnosti in škodoželjnosti.

Glavni vir dobre discipline pa je osoba učiteljeva. Disciplina je odvisna od cene, katero ima učitelj ne le pri svojih učencih, temveč v občini sploh. Učitelj naj je vesten, vnet, ponosen na svoj stan in požrtovalec, kadar velja braniti stanovsko čast pred podlimi napadi. Istotako učitelj ne sme biti častilakomen; njegovo delovanje bodi tiho in skromno, t. j. vzoren mož mora biti učitelj. Resnično vzorni možje so bili vedno tihega skromnega značaja.

Pred vsem se mu je ogibati strankarskih preprirov, ker v takih si pridobi sovražnikov pri najplemenitejših svojih nazorih in namerah. Učitelj, ki ima ponosno samozavest, da vestno izpolnjuje svoje dolžnosti, prezira s ponosom z vzvišenega svojega stališča vse škodoželjne napade kot ostudne surovosti.

Ako je primoran grajati, graja naj z milobo in odpustljivostjo, da bode imela

mladina na njem lep vzgled spravljalivosti, katera jo tako lepo diči ter jo pridobiva mnogoterim drugim čednostim.

To bi bilo nekaj splošnega o vzgoji, oziroma šolski disciplini. A moja naloga glasi se pravo za pravo: Kaj zahteva sedanja doba od učitelja? Sedanja doba, to je doba, v kateri so socialne razmere postale dnevno vprašanje. Po knjigah, po časnikih, po shodih se razpravlja o teh razmerah in se poudarja velika nevarnost, ki preti društvenemu življenju, ako se socialno stanje ne postavi na trdnjše stališče. Pred vsem se išče vir tem nedo-

statkom in iščejo sredstva, s katerimi bi se ozdravile rane. In pri tej priliki se je napadala šola, napadalo se je učiteljstvo na ne baš plemenit način, češ, ono je krivo vsega zla! Sedanja doba je doba, v kateri se vsak poklicanega čuti, zabavljati o šoli opravičeno ali neopravičeno, saj vidi, da drugi tudi tako delajo.

V tej dobi treba torej učiteljstvu posebno pozornost biti, da v jedrnosti vestno izvršuje svojo nalogo. Vsak učitelj bodi vzgled pravega človekoljuba, na katerem se razbijejo vsi napadi na šolo in učiteljstvo.

Janja Miklavčič — Št. Vid.

Podobice v abecedniku.

Največ težav v začetnem pouku nam provzroči iskanje glasov in predočba znamenj za iste. V to smer imamo raznovrstne metode. Do najmlajše, do analitično-sintetične metode, katera je že močno razširjena, Slovenci še nismo dospeli, ker še nimamo takšnega abecednika. Poučujemo še vedno po metodi pisanja-čitanja. Pomagajo nam pri tem razni abecedniki, izmed katerih se nam je v zadnjih letih posebno Razinger-Žumrov abecednik priljubil. Le-ta je doživel v lanskem letu že šesto izdajo ter prinesel v zadnji izdaji pri vsakem novem glasu podobico. S tem se je napravilo ne samo učencem veliko veselje, ampak pouk se je zdatno olajšal.

Namen tem črticam je, pojasniti kako naj se te podobice uspešno porabijo, da bodo olajšale pouk, ga naredile zanimivega ter utrjevale glasove in znamenja za nje.

Metoda pisanja-čitanja se naslanja posebno na tri točke, namreč: 1. na predvaje k pravemu pouku, 2. na glaskovanje, 3. na zvezo čitanja s pisanjem. Kolikor bolj bistroumno se ti trije momentje obravnavajo, toliko boljši uspehi se dosežejo s to metodo.

Predvaje se razdele v vaje očesa in roke — k pisanju — in v vaje ušesa in

jezika — k čitanju. Obravnavajo se posamezno, a vendar v tesni zvezi, torej ne zaporedoma, ampak sporedoma.

Pri glaskovanju se moramo držati načela: „Od znanega k neznanemu“. Otrok začetkoma še ne pozna glasov, a stavke že pozna. Naravno je torej, da tu postopamo začetkoma analitično, a še le pozneje sintetično pot. Besede torej dobimo iz stavkov, a iz besed še le glasove in stavke? Ti naj se vzamejo iz povesti, katero smo učencem povedali. Povesti naj se naslanjajo na podobice v abecedniku. Te podobice naj dajo temelj k nazornim, miselnim in govornim vajam. Iste naj imajo smoter a) da so pripomoček k spominu glasú ali črke, b) da so vzorci v prerisanje.

Čitanje mora biti s pisanjem vedno v tesni zvezi. S tem se vpelje učenec že na tej stopinji na duh oživljajoče spisje. Zato ne sme biti pisanje prerisanje črk iz table ali abecednika, ampak mi moramo narekovati takoj začetkoma kratke besede, kratke stavke. Besede in stavke jemljimo, ako je možno, iz povesti, katero smo povedali. Učenci se navadijo na ta način že začetkoma pri pisanju misliti ter brati, kar so zapisali.

Nič ne oživlja pouka ter ne vzbuja pozornosti učencev bolj, kot kratka, dobra povest. Toda to pripovedovanje ni lahko. Snov se mora naslanjati na podobico, katero hočemo obravnavati ter mora doumljivosti otrokovi biti primerna. Da izboljšamo pozornost in ljubezen do učenja, moramo živo in veselo pripovedovati. Jezik naj bo naraven in bolj otročji, da s pripovedovanjem dosežemo na srce učencev pravi učinek.

To so čudotvorna sredstva, s katerimi bojazen učencev do učitelja odstranimo.

Pri obravnavi povesti ne bodimo prenatančni, da s prenatanim izpraševanjem nežne podobe fantazije ne razrušimo. Začetkoma popravljajmo izraze malih kolikor je mogoče malo, da nam učenci brez bojazni pripovedujejo to, kar so si zapomnili. Le sčasoma zahtevajmo boljše izraze.

Naglašati se mora tudi pouk, kateri je v povesti. S tem uspešno vplivamo na voljo učenčev. Najbolje je seveda, ako pouk vpletamo v obleko reka ter ga vtisnemo v spomin učencev.

Za pripovedovanjem obravnavamo nazorni nauk po isti podobici, kajti ta mora biti s povestjo tesno spojena ter mora iz povesti tako rekoč vzrasti, da vpeljemo iz nje učence v nazorni nauk. Veliko znamenj pride na vrsto pri obravnavi, katere smo že v povesti omenili, kar otroci z veseljem zapajajo.

Pokaže se reč, ako je mogoče, „in natura“, ako pa to ni mogoče, porabi se model ali dobra slika.

Analitično-sintetične metode še ne moremo gojiti, kajti ona, ki je zelo izobraževalna in naravna, zahteva izurjenega učitelja, bistrh učencev in dovolj časa. V štirirazrednicah bi zanimala učitelja in učence ter donášala izborne uspehe, toda na šolah, kjer je z začetnim oddelkom združen še drug oddelek, bi bila pač pretežavna. Zato bodimo hvaležni, da imamo dober abecednik s podobiciami ter skušajmo ga učencem oživiti, kolikor je možno. Ako na ta način živo in zanimivo obravnavamo,

pretvorimo gotovo učencem šolo v zabavišče ter dosežemo dobrih uspehov.

I. Igla.

1. Pripovedovanje.

Neubogljiva hči.

Rozika je bila neubogljiv otrok. Ako je šivala, imela je slabo navado, da je iglo v usta devala. Mati jo večkrat svari, toda zaman. Rozika je ne sluša.

Nekega dne je zopet imela iglo v ustih. Kar skoči veliki hišni pes izpod postelje. Rozika se ustraši, odpre usta, da bi zavpila ter pogoltna iglo. Takoj teče k materi in vpije: „Ljuba mati, pomagajte mi! iglo sem pogoltnila“. Mati od strahu ne vedo, kaj bi počeli. Hitro pošljejo po zdravnika; toda ta ni mogel pomagati. Igla je ostala v želodeci in Rozika je morala čez nekaj dnij umreti.

Povest se z učenci ponovi. Vprašanja naj se stavijo tako, da učenci večkrat odgovarjajo z začetno besedo „igla“.

Pouk. Rozika ni svoje matere slušala. Ker ni slušala naukov, pogoltnila je iglo ter je morala umreti.

Zapomnite si: „Kdor naukov ne spoštuje
Zdravje svoje zametuje“.

2. Nazorni nauk.

Pokaže se več večjih in manjših igel. Iz česa je igla? Kaj ima igla na enem konci? Kaj na drugem? Čemu imamo igle? Ali se smetě z iglami igrati? Zakaj ne?

3. Poiskavanje glasu i.

Kaj držim v roki? (iglo). Recite vsi! To je igla. Še jedenkrat! Izgovorite vsi besedo „igla“ prav počasi! Tudi jaz hočem jedenkrat ponoviti. Poslušajte, kako začnjam. I...g...l...a. (Povdarja se posebno „i“).

Kaj ste slišali najprej? Izgovorite vsi „i“! Še jedenkrat! (Ako „i“ izgovorite, morate usta široko odpreti). Recite „i“ je glas!

Kaj denemo v iglo? (Nit.) Kaj ima torej igla? (*Igla ima n/t.*) Kako se imenuje oni učenec, N? Ivan. Ta ima bič. Kaj ima Ivan? (*Ivan ima b/č.*) Zapovej Ivanu naj bere! (*Ivan beri!*)

4. Pisanje črke „i“.

Tu v roci imam iglo. Hočem vam jo narisati. Ali je to prava igla? Recite vsi: To je narisana igla! Koliko glasov ima igla? Ali še veste, kako se glasi prvi glas? Kakor smo iglo narisali, tako imamo tudi znamenje za vsak glas. Hočem vam znamenje za „i“ zapisati. (Naredi naj se „i“ v dve vrsti.) Zapomnite si: Znamenja za glasove se zovejo črke; „i“ je črka.

Oglejmo si sedaj črko „i“.^{*)} Začnem na četrti črti ter potegnem poševno do prve črte, potem po tej črti debelo doli do tretje črte. Pri tretji črti zapusti debela črta tenko črto, a je še vedno poševna. Blizu četrte črte pa naredimo tenko črto v lok in potem zopet tenko črto navzgor do prve črte. Nad debelo črto pa naredimo piko. Iz koliko črt sestoji „i“?

^{*)} Razume se, da so otroci že prej pisali različne predvaje.

Koliko ima debelih? Koliko tenkih? Učitelj taktira: tenko gori, debelo po črti doli, tenko v lok in tenko gori, a učenci pišejo v zrak, pozneje na tablice ali pisanke. Poišče se tudi v abecedniku.

5. Tiskani „i“.

Imamo še drugo znamenje za „i“, namreč tiskani „i“, kakor ga vidite v vseh tiskanih knjigah. Hočem ga na tablo narediti. Ali ima tiskani „i“ kako tenko črto? Ta črka se ne naredi tako lahko kot prva, zato hočemo vedno pisati prvo črko, dasi vidimo tudi tiskani „i“.

Poiščimo tiskani „i“ v abecedniku. Pred „i“ vidite podobico. Kaj znači ta podobica? Izgovorite prav počasi „igla!“ Kaj se sliši najprej? N! Ako bo kdo pozabil glas „i“, naj si ogleda podobico in izgovori prav počasi besedo „igla“; sliši ga začetkoma.

6. Uganki.

Z luknjico sto luknjic narediš. — Ako nas je pet, rabijo nas za pletenje, samo jedno pa za šivanje ali vezenje.

Lj. Stiasny — Kamnik.

Nekoliko o zanimivosti računskega pouka na najnižji stopinji.

Računstvo je radi svojega dvojnega namena — formalnega in materialnega — vелеvažen predmet ljudske šole. Da se pa doseže ta dvojen namen popolno, odvisno je gotovo mnogo od uspešnega pouka na najnižji stopinji. Glavni pripomoček uspešnemu pouku vsakega predmeta — tedaj tudi računstva — je pa ta, da se vzbudi in vzdržuje zanimanje učenčeve do predmeta. Otroci pazijo le na to, kar jih zanima, le s tem se pečajo radi ter le to si ohranijo trajno v spominu. Brez zanimivosti pri pouku ni paznosti, brez paznosti pa nobenega napredka.

Računstvo je začetnikom jako težaven in malo zanimiv predmet, zato jim ga mora učitelj napraviti kolikor je mogoče prijetnega in mikavnega. Ako se poučuje mikavno, so otroci pazni v šoli — razmišljnost je pri začetnikih jako velika — in poprimejo se z veseljem učenja tega velekoristnega predmeta. Dosežejo se tedaj gotovo dobri uspehi. Ker se pa ravno v računskem pouku na najnižji stopinji zaide tako lahko v suhoparno in malouspešno predavanje, oglejmo si nekatera sredstva za zanimiv pouk v tem predmetu na najnižji stopinji.

Učitelj zanimaj se sam za računstvo in imej veselje do njega. Veselje njegovo do tega predmeta preide tudi na učence. Učitelj, ki se ogreje za ta predmet, skuša ga gotovo narediti svojim učencem na vse strani prijetnega in mikavnega, da jih vname zanj; vedno premišljuje, kako bi dosegel učni smoter na najlažji in za učence najprijetnejši način, pridno se pripravlja za vsako uro na podlagi pripoznanih navodil in svojih izkušenj.

Učitelj bodi v šoli živahen. Ta živahnost pa ni v tem, da hodi učitelj nemirno po sobi, maha z rokama ter kriči na vse pretege, nego je živahnost njegovega duha, katera se vidi seveda tudi na vsem telesu. „Le življenje rodi življenje, od smrti pa izhaja smrt“.

Za vsak mikaven pouk je nadalje nezogibno potrebno, da si pridobi učitelj ljubezen svojih učencev. Pouk učitelja, katerega otroci ne ljubijo ali se ga še boje, ne mika jih, naj se ta še toliko prizadeva.

Računski pouk bodi na najnižji stopinji v prvi vrsti nazoren: števila se morajo na vidnih stvareh razlagati, da dobe učenci o njih pravi pojem. Nazornost je sredstvo, brez katerega si mikavnosti nikakor misliti ne moremo.

Simon Rudmaš, bivši c. kr. šolski svetovalc in nadzornik ljudskih šol na Koroškem (r. 1795. l., u. 1858. l.), pravi že leta 1851. v svojem slovenskem „kratkem navodu v številoslovje“ nastopno: „Učitelj ima najprej na to gledati in se truditi, da otroci prav in dobro zapopadejo, in rekel bi vidijo, kaj so števila, drugače se le po škorčevo učijo. Da bo šolski nauk kratkočasen in vesel postal, pokaže učitelj postavim: pero ali kako drugo reč, vpraša po imeni in potem pristavi koliko peres itd. kažem? Pri tej vadbi bi bilo dobro popraševati: pokaži mi jedno knjigo, jeden prst itd., katerih rečij imamo le po jedno na sebi? Ravno tako se razvija dvojka itd.“ — Tako ta naš rojak že pred blizu 40. leti. Drugi naš rojak, vitez Močnik, pa pravi, da je poočitovanje ali nazornost

glavna stvar pri vsakem začetnem pouku, tedaj tudi pri računskem. Za poočitovanje nam rabijo črtalniki, palčice, kroglice itd., reči, ki se vidijo v šolski sobi, posebno pa prsti, ker na teh je izobrazena desetinska sestava. Na to točke, črte itd. na šolski deski, katere pa mora učitelj narediti vpričo učencev; sem spadajo tudi številčne podobice. Nadalje nam rabijo v poočitovanje različne reči zunaj šolske sobe, katerih otroci sicer ne vidijo, pa so jih obdržali v spominu. Kolikor več imamo pripomočkov in kolikor bolj različno jih vporabljam, toliko boljše in bolj mikavno je poočitovanje. Računica je le gola okostnica, katero mora učitelj šele oživiti.

Pot, po kateri se razvijajo in obravnavajo števila, razvidna je iz prve računice. Ker so pri nas vpeljane Močnikove računice, moramo se ozirati posebno na njegov navod.

Na prvi stopinji se že rabijo tudi uspešno takozvani računski stroji, med katerimi je najbolj razširjen ruski. Da se zabrani razmišljenost, treba je, da se pobere v začetku — če ni stroj tako narejen, da ni treba tega — vse kroglice raz drogov. Ko se obravnava število 1, dene se na prvi drog jedna kroglica, pri številu 2 pa dve na drugega itd. Stroj ne sme imeti prenizkih ali previsokih nog. V novjšem času izumil je g. L. Lavtar, c. kr. profesor na učiteljski v Mariboru, takoimenovano metrično računo iz ploščic. Računski stroj, ki vsestransko ustreza, na katerem se morejo točno poočitovati vse operacije, pospešuje jako zanimivost tega pouka. Tak nam obeta biti Lavtarjev stroj.

Ko se je tako učencem razkazovalo vsako število na različnih stvareh in pripravah vsestransko, pridejo učenci skoraj nevede do čistega števila.

Računstvo se mora poučevati na najnižji stopinji, kakor na drugih, po hevristični metodi, ki je primerna duševnemu razvoju učencev. Otroci morajo po učiteljevem napotku priti sami do posledka. Ker že nas veseli vsaka s svojim trudom

pridobljena stvar, koliko bolj šele otroke. Zavedati se pa začnejo tudi svojih močij, njihov duh postane živahen ter dobe veselje do samotvornega dela.

Vsemu pouku bodi središče učenec. „Kdor se za učenca bolj zanima, nego za predmet, ta je rojen učitelj“, pravi znamenit pedagog. Vsi učenci morajo delati, nihče ne sme tudi trenutek lenariti. Učitelj ne sme preveč govoriti, kajti vedno govoričenje utruja učence in naredi, da ne mislijo. Najboljši učitelji malo govore, a mnogo store. Vprašuje naj se pravilno in mikavno. Malonadarjeni in boječi učenci se morajo spodbujati z lažjimi vprašanji. Ako odgovore napačno, se jim popravi ljubeznjivo, ako odgovore pravilno, pohvaliti se jih mora. Tako dobe veselje in se začnejo kmalu sami oglašati za odgovor. Pri izpraševanju se mora malonadarjenim in slabejšim učencem pustiti več časa v odgovor, nego nadarjenim in boljšim.

Učitelj ne hiti preveč. Dobro je, če si razdeli vso stvarino na posamezne tedne. Muditi se mu je posebno pri predvajah. Pri teh je posebno mikavno za učence, če rišejo prav lahke podobice, n. pr. rišejo pri trojki tri točke, tri zvezdice, tri križce, tri mizice itd. Da se otroci ne utrudijo, ne sme se predolgo poučevati. Prve pol ure naj se poučuje, druge pol ure izdeluje se to pismeno. Ta menjava jako pospešuje zanimivost in je na šolah z oddelki neizogibna. Vsako uro se mora ponavljati,

ker otroci ne morejo pregledati večjih skupin. To jim dela tudi veselje in je mikavno zanje, ker pri ponavljanji vsak razvidi, koliko se je naučil. Na prvi stopinji še ni mnogo nalog. Čeravno je njih namen, da pojasnjujejo posamezne operacije, vendar si mora napraviti učitelj zbirko taci, ki so praktične ter so vzete iz znane obzorja učenčevega. Take naloge so jako zanimive in so podlaga ustnemu računjanju, ki je velike važnosti. Razume se, da se mora poučevati brez knjige v roci, ker se mora učitelj skrbno pripraviti. Kjer se s knjigo v roci poučuje, tam pouk gotovo ni zanimiv.

Omeniti mi je še neke velike zapreke zanimivega računskega pouka na najnižji stopinji. Mnogo je nespametnih roditeljev, ki naučijo svoje otroke v predšolski dobi šteti brezmiselnò do sto ali še več in bogsivedi kakšnih učenostij. Ko vstopi tak učenjak v šolo, vse mu je malenkostno in premalo učeno nobena stvar ga ne zanima. Najzanimivejši pouk mu je dolgočasen. Taki otroci so učitelju v veliko pokoro in so navadno najslabši učenci. Učitelj pouči roditelje, da popustijo tako poučevanje, ker s tem koristijo otroku in učitelju.

Navedel sem nekoliko sredstev za zanimiv računski pouk na najnižji stopinji. Učitelj, ki jih večje uporablja in uči sploh po didaktičnih pravilih, dosegel bo učni smoter na lahek način, ki je prijeten učencem in njemu. **Ivan Zupanec — Vel. Poljane.**

M l a d i n i.

(Praktična obravnava pesmice št. 9. v drugem berilu str. 8.)

a) Uvod. Kako se imenuje ona človeška doba, ko smo mladi? (Mladost.) — Kako pravimo mlademu človeku? (Mladenič.) — Ženski? (Mladenka, deklica.) — Mlade ljudi nazivljamo sploh mladino. Ali ste vi mladina? (Da, smo.) — Ker ste pa v oni dobi, ko hodite v šolo, pravijo vam? (Šolska mladina.) — Kdaj izgubite

to ime? (Ko nehamo hoditi v šolo.) — Koliko časa hodi vsak od vas v šolo? (Šest, osem let.) — Kaj dela človek torej po največ, dokler je mlad? (Uči se.) — Ali se učimo samo zato, da znamo lepo odgovarjati, ali za to, da nam bo kdaj koristilo? (Zato, da nam bo kdaj koristilo.) — Kdaj koristijo človeku ti nauki? (Ko

doraste.) — Torej na starost si ve pomagati vsak sam v vsaki potrebi. S svojim znanjem si pridobi, če je tudi pošten, dobro službo ali premoženje. Kaj mora delati mladina v mladosti, da bode bolj srečna na stare dni? (Mora se pridno učiti.) — Učiti se mora v mladosti, dokler je še čas. Kdo mi ve imenovati žival, ki dela pridno, dokler je še čas, po letu, da ima o čem živeti po zimi? (Bučela, mravlja.) Nek moder mož tudi primerja bučelo in mladino tako-le:

b) Učitelj pripoveduje vsebino pesmi v prozi, n. pr.: „Mladina! Glej, trudaljubne (marljive) bučelice nabirajo med po cveticah in skrbe že v gorkem poletju za zimo. Mladina! Uči se na njih: delaj skrbno v mladosti in v starosti bodeš srečna!“

c) Učitelj ponavlja z vprašanji vsebino.

č) Učitelj čita sam, za njim morada še kak bolji učenec.

d) Iskanje manj znanih besed. Čitati je vsako kitico posebej in zamenjati ali kako drugače pojasniti neznanke. N. pr. Kaj ljubijo bučele, če so trudaljubne? (Trud.) — Torej rade delajo? (Da, rade.) — Kakšne pa so, če rade delajo? (Pridne.) — Na mestu trudaljubne pravimo lahko torej tudi? (Pridne.) — Še drugače? (Marljive.) — Besedice „po cvetju“ lahko zamenjamo? (Po cveticah). — Kako skrbe bučele za zimo? (Da si nabirajo med za hrano po zimi.) — Kdor dela skrbno, ali dela tudi rad? (Da.) — Ali ga treba prigajati? (Ne.) — Zakaj? (Ker dela sam rad.) — Zato, ker sam skrbi, da bo prav

delal in mnogo naredil. Ali živi srečno, kdor ima srečne dneve? (Da, srečno živi.) — Če pa koga na starost še to teži, kje bo jedel, kje spal, v kaj se oblačil, ali je tak človek srečen? (Ne.) — Zakaj ne? (Ker ima skrbi.) — Ako ima kdo v pozni starosti srečne dneve, ali jih je imel tudi že prej, ko ni bil še star? (Tudi prej.) — Vse svoje dni je preživel srečno.

e) Splošno čitanje.

f) Namen pesmice. V katerem letnem času si nabirajo bučele medu za zimo? (Po letu.) — Ali si ga ne morejo po zimi? (Ne.) — Kdaj se mora pa človek učiti? (V mladosti, dokler ima še čas.) — Kaj mora torej delati mlad človek? (Mora se učiti, da bo srečen na stare dni.) — Katero živalico mora mladina posnemati? (Bučelo.) — Kako se mora torej učiti? (Pridno, skrbno se mora učiti mladina, da bode srečna na starost.) — Še ti! Ti! Ti!

g) Vporaba.

1. To berilce se laže čita kot druga navadna. Kakšne vrste ima po dolgosti? (Kratke.) — Po kolikaj skupaj? (Po štiri.) — Takemu berilcu pravimo pesem. Poiščite še katero!

2. Ozir na vejice v čitanju.

3. Ozir na nadpičje in piko.

4. Klicaj.

5. Učenje na pamet.

(Opomnja pisateljeva: Ta pesmica bi se dala zbog svoje didaktične tvarine obravnavati na dolgo in široko; toda, ker se nam ponuja večkrat prilika, da poudarjamo slično svrhu, ne smemo se spuščati predaleč, če hočemo v jednom letu obravnavati vsacega nekaj.)

Ivo Trošt — Razdrto.

Knjiga Slovenska

v

XIX. veku.

*

Slavnega Miklošiča staroslovenske knjige je naznanjal Navratil redoma

v Novicah p. l. 1854, v Glasniku l. 1859: Die Bildung der nomina im Altsloveni-

schen; l. 1860: „Miklošič pa glagolica“ — po njegovem spisku v „Ersch-Gruberjevi enciklopediji“ (str. 16—20). Die Bildung der slav. Personennamen (117—153). Slovensko berilo za VIII. gimn. razred (str. 28), kjer — pohvalivši slovenske učence viših šol na Dunaju in J. Terdina-ta modre misli zastran slovenščine po šolah v Novicah — pravi: „Jako pametno se nam zdí tudi to, kar piše ravno ondi verli domorodec, g. Majar; le škoda, da méni še zmirom, da bo iz mešanice vendar kedaj ... kruha, ako ne narodnega, vsaj knjižnega. Mi smo pa te misli: ali čisto po slovenski, ali pa čisto po serbski, hervaški — le mešati ne! Nadjamo se, da spregleda skoro tudi razsvetljeni g. Majar, kakor je spregledalo že več drugih, ki so bili že v taki nevarnosti, med ktere štejem tudi sebe itd.“ — Razun „Slovniških drobtin“ je v l. 1860 ocenil „Miroslava Vilharja Pesmi“ (VI. 22), ter opisal rodbino „Zaluski (56)“. — L. 1861 kaže v Novicah misli Miklošičeve o slovenščini (63); l. 1862 v Glasniku nasprot prof. Ladislavu: O imenstvu slovničnem (302); l. 1864: O veznikih ni, niti, an, anti, nego, kakor, kot — ko (str. 126—191); l. 1865 v Novicah: Zastran samoglasnika r nasproti Jezičniku (52); l. 1865 v Glasniku: Včasih se domači slovničar tudi od tujca lahko kaj nauči (219) in l. 1866: Uskoki na Kranjskem (14—20), v Novicah pa 1866: „Besedica o Novem mestu“ nasproti obliki Novomesto in besedi Rudolfovo. L. 1867 v Glasniku: Štorklja (24). Beseda „živec“ je Slovencem znana (125), in l. 1868 str. 95: Iz Metlike. Hrvaška narodna. Zapisal J. Navratil.

Učiteljski Tovarš l. l. 1862 ima naslednje spiske Navratilove: „Naj gre rakom žvižgat! Kdo? — kozopersk“ — ter po Romarju in drugih vzgledih namesto njega nasvetuje „vinotok“. — „Smešna in žalostna“ —, kjer pripoveduje resnično zgodbo iz lastnega življenja v premislek učiteljem in vsem, kateri imajo opraviti z ljudskimi šolami, kako nespametno je po sili ponemčevati slovenske otroke (str. 121).

— „Živio in Slava“ namestu „hoch“ in „vivat“ — češ, prav je, da Slovenci vpijemo oboje; to je zdaj takó skoro edina vez, ki nas veže na eno stran z južnimi, na drugo pa s severnimi Slovani (str. 165).

Cvetnik Janežičev kaže več njegovih sestavkov — starih in novih na pr. I. 1865: Uskoki na Kranjskem. Nespametna sramožljivost. II. 1867: Afrikanska nevihta tornada. Siromak čevljar in njegova goska. Kosovo polje. Nikolaj Kopernik. III. 1868—70: Snegurka (Ruska národna). Jan Sobieski svoji ženi l. 1683 itd.

Slovénsko Berilo za VIII. gimnazijalni razred, napovedano vže l. 1860, bilo je tiskano še le l. 1865. Izgledi iz sedanje slovesnosti zlasti njegovi so: Bčele in njih kraljestvo. Življenje po stepi južno-amerikanski. Življenje I. Popoviča. Hoja Evgenjeva prek planin. Vihar na morju. „Ne, da bi se hvalil, nego samo braneč se, jemljem nerad v misel, da je v omenjenih Miklošičevih berilih za više gimnazijalne razrede od l. 1853 do 1865, zdaj že nekoliko zastarelih, vsaj tretjina mojih izvirnih in neizvirnih spisov, pravi Navratil (v Novicah l. 1874 str. 283). Mnogo izmed njih je bilo ondi tiskanih brez mojega imena, da-si sem jih jaz sam spisal ali poslovenil. Zlasti sem v zadnjem zvezku za 8. razred jaz popisal življenje vseh pisateljev slovenskih od Trubarja do Slomšeka, tedaj skoro vso zgodovino siromaške književnosti naše do tega veljaka smrti, in zbral do malega (razun staroslovenskih in nekoliko drugih spisov) sam vse za šolo pripravne pise iz tedanje književnosti“.

Večernice Mohorjeve družbe l. 1867. XV: Poslopje Dunajsko za slepce (str. 57—69). — Koledarček pa l. 1866: Življenje M. Vernéta (poleg Fr. Blažičevih zapiskov str. 49—51); l. 1867: Juri Stephenson (23—31); l. 1868: Peter veliki pa berač. Po narodni pripovedi ruski (knez Dolgoruki str. 29—33) spisal J. Navratil. — „Moje prvo popotvanje na Dunaj“ ima družba od l. 1887 v rokopisu, že tudi nadarjeno.

L. 1871 se je po dr. J. Bleiweisu jelo obravnavati, da bi sostavo slovensko-nemškega Wolfovega slovarja prevzel J. Navratil. Vsa stvar pa se je razdrla vsled neljubih dopisov v Narodu in Slovencu l. 1874 št. 85, 86, zlasti vsled pisma O. Cafovega, kar dostojno pojasnjuje „Navratilov odgovor“ v Novicah l. 1874 str. 260—285 z „Dodatkom“ vred (str. 291), kjer nekako po zgledu sv. Pavla ponosno pripoveduje o svojem lastnem književnem delovanju (cf. str. 222). Vsled vmesne opazke priobčil je l. 1875 v Novicah (str. 117—174) novo razpravo zlasti gledé na slovansko pravo Navratil pod naslovom: „Skutnik-skupnik“, ter ž njo dovršuje glasovito „skutniko-skupniško vojsko“ iz l. 1850 in 1853.

Letopis Matice Slovénske ima l. 1877 str. 222—232 J. Navratila spis: Iznenadno poznanstvo z imenitnim možem — s knezom Danilom Črnogorskim. — L. 1878: Pisma o Bosni in Hercegovini I—XVII. str. 148—191. Črnogorski in srbski zdravniki samouki str. 125—136. Drobtinice jezikoslovne: Elen ali elend — cervus alces — str. 190—1. — L. 1879: Nova pisma o Bosni in Hercegovini I—XIII. str. 148—213. Zeleni Juraj. Pesem. Zapisal Anton, priobčil in razložil Ivan Navratil (str. 217). Narodna pesmica. Zapisal l. 1867 v Radovičih kraj hrvatske meje blizu Metlike.

Krasna, prekrasna pa je njegova razprava o Kopitarju, ki jo je prinesla Kopitarjeva Spomenica l. 1880 po Matici Slovénski na dan, kjer je naš rojak opisan na vse strani, zlasti po dotikah, v katerih je bil s slovenskimi, pa tudi slovanskimi učenjaki. Razprava ta — str. 1 do 111 — rekel bi, da je knjiga v knjigi. Kaže se v njej na pr.: Kako je Kopitar svoje življenje sam popisal l. 1839. Spisi Kopitarjevi. Kopitar pa Mušicki, Dobrovsky, Šafařík, Vostokov, Miklošič. Kopitarjevo delovanje v dvorski knjižnici. Kopitar pa Vodnik, Metelko, Čop, Prešern, Ravnika. Slovanstvo v obče, Slovenci.

Dodatek. Zapisek manjših spisov Kopitarjevih in kje so prišli na svetlo.

L. 1881 prišlo je na svetlo „Slovensko Berilo za osmi gimnazijski razred. Izdal Dr. Fr. Miklošič. Druga, nekoliko predelana izdaja. Vredil J. Navratil. Na Dunaju. Založil K. Graeser. 8. VI. 146. Kakor se je zaradi prejšnjih „Beril Miklošičevih“, tako se je tudi zaradi tega boriti moral Navratil. Naznanjeno je bilo v Novicah 1881 str. 305, potem v Slovencu in v Kresu. V Narodu pa ga je v št. 207 silo hudo prijel prof. K. (t. j. Kermavner) ter mu naravnost oponašal, da se v njem slovensko slovstvo kaže nalašč od uborne strani! Nato se opravičuje Navratil v Novicah str. 368—376 pod naslovom: „Druga beseda o novi izdaji Miklošičevega Berila za osmi gimnazijalni razred“, in — ker je prof. K. (Koan fusionsrat) odgovoril v Narodu št. 275. 276 „Še jednokrat: G. J. Navratil in berilo“, oglasil se je le-tá poslednjič v Novicah str. 401 v dokaj rezkem spisku: „Vsakemu svoje! — L. 1883 je povedal ob kratkem: „Kaj misli dr. Miklošič o Marnovem Jezičniku“ (str. 140), in pozneje je le še priobčil J. Belobrk šaljivo jezikoznanski spis v Novicah.

Letopis Matice Slovénske l. 1881 kaže spis njegov: Car Aleksander II. in ruski pesnik Zukovski (str. 158—176). — L. 1883 pa je priobčil Spomenik o šeststoletnici začetka Habsburške vladé na Slovenskem po Matici Slovénski str. 139—166: „Anton Janša, slavni kranjski čebelar“, spisal J. Navratil, in z isto marljivostjo v Letopisu 1884 str. 1—36: „Janša Lovro pa Valentin, slikarja slovenska“. Str. 34—36 so naznanjeni vsi viri, po katerih je sestavil omenjena živopisa.

Kres l. 1886. VI ima str. 351—9: Kresne ali Ivanjske pesni belokranjskih kresnic, in str. 279: Nekoliko zgodovinskih drobtin o pojmu „slovenski ali slovanski bani“.

Zvon l. 1888. VIII str. 294—794: Belokranjsko kolo in nekoliko drugih národnih pesmic in iger z razlago.

Dom in Svet l. 1889. II str. 223—225: Nekoliko drobtin iz Cigaletovega življenja. Str. 193—196: Kako izgovarjajo opisovalnega deležnika končnico Beli Kranjci. In str. 95—5: Nekaj o našem mestniku (lokalu) na u in i za možki in ženski spol. Spisal St.(ari) Rodoljub.

L. 1885 jel je J. Navratil v Letopisu Matice Slovenske spisovati:

„Slovenske narodne vraže in prazne vere, primerjane drugim slovanskim in neslovanskim“ (str. 117—183), kar z nenavadno opreznostjo kakor marljiva bučela nadaljuje v Letopisih 1886 str. 62—106; l. 1887 str. 88—167; l. 1888 str. 132—189; l. 1890 str. 52—116.

In — tako orje vrli naš rojak — na tujem — vže 45. leto jako vspešno tudi kot jezikoslovec na književnem polju slovenskem, in da bi oral srečno še mnoga mnoga leta, v to pomozi mu Bog!

Vprašanja in odgovori.

Drugo vprašanje. Kaj naj ukrene šolsko vodstvo, ako je g. katehet zadržan v določenem času verouk poučevati. (G. D. B.)

Odgovor. Ker so na ljudskih šolah g. katehetje v prvi vrsti nastavljeni v duhovnem pastirstvu, se mnogokrat pripeti, da je g. katehet po svojem poslu zadržan verouku določeno uro poučevati priti, kakor se je pri Vas letos že 18krat zgodilo. Razume se, da g. katehet tak slučaj kratkim pótém g. učitelju naznani v to svrhu, da otroci ne ostanejo sami in da on kak svoj predmet v tem času poučuje. Nasprotno pa g. učitelj kak drug dan odstopi svojo uro g. katehetu. Ako pa g. katehet ne nadomesti zamujenih ur med letom, marveč misli to storiti po končanem šolskem letu, torej v počitnicah; tudi prav, samo da s tem on prevzame tudi vso odgovornost náse. Kar se pa tiče ur, ki bi jih imel g. učitelj vsled tega na dobrem, se število šolskih dni seveda zaradi tega ne more prikrajšati, k večjem če se otroci malo prej odpuste domov; sicer pa marljivemu učitelju učnih ur brez tega vedno primanjkuje in te ure prav dobro porabi, ker mu jih po praznikih, medletnih počitnicah, boleznih, sejmihi itd. mnogo odpade.

Tretje vprašanje. Na neki novi šoli so uživali dotični učitelji vodje skozi 12 let kot prosto stanovanje štiri sobice (jedno kot jedilno shrambo), sedaj so pa nekateri občani vložili prošnjo, da ima dotični vodja njim odstopiti dve pritlični sobi v stanovanje cerkvenika, ker je baje na tem mestu nekoč stala mežnarija in ob priliki gradnje novega šolskega poslopja bila razdrta. Kaj je šolskemu vodstvu storiti? (G. D. J.)

Odgovor. Ako je od navedenih sob jedna jedilna shramba, tedaj nima stanovanje štirih sob, nego le tri. Ako bi Vam torej dve (pritlični) sobi vzeli, potem Vam ostane samo jedna soba v stanovanje, kar pa ne zadostuje zakonitim določilom. § 33. de-

želnega zakona od dné 29. malega travna 1873 št. 22 določuje, da ima vsak ravnatelj (vodja) pravico do stanovanja iz dveh sob in potrebnih zravnenskih prostorov. Kot tak prostor se šteje tudi jedilna shramba. Torej bi imeli za stanovanje le jedno sobo. Če je stvar taka, sklicujte se ob pravem času na pristojnem mestu na ta paragraf. Sicer je pa mnogo od tega odvisno, kako je šolsko poslopje vknjiženo v zemljiško knjigo, ima li mežnarija kako služnostno (servitutno) pravico do poslopja. Če bi se končno mežnarijo spravilo v šolsko poslopje, moralo bi mežnarjevo stanovanje popolnoma ločeno biti od drugih šoli pripadajočih prostorov, kajti § 3. odstavek 5. ministerskega razpisa od dné 19. mal. srpana 1875 št. 2868 določuje: „Ako se ima šolsko poslopje porabiti tudi za druge namene, tedaj ima prava šola ločena biti od drugega poslopja popolnoma, tako da nimata ne vhodov ne stopnjice jednih in istih“.

Četrto vprašanje. Kaj naj šolski vodja stori kot zastopnik šole v krajnem šolskem svetu, ako predsednik krajnega šolskega sveta noče šolskih zamud zakonito rešiti in potrebnih kaznij nasvetovati, ker se kot gostilničar ljudem zameriti boji, vsled česa nekateri otroci niti vsakdanje, še manj ponavljalne šole ne obiskujejo, akoravno so njih roditelji vsak mesec zaradi neopravičenih šolskih zamud naznanjeni. Ako se šolski vodja sklicuje na zakon, prerado se mu odgovori: „Kaj zakon, za nas je neizpeljiv“. (G. D. J.)

Odgovor. Vestnemu učitelju je zelo ležeče na dobrem obiskovanji šole, kajti od tega so tudi učni uspehi odvisni. Njegova dolžnost je torej, da si prizadeva šolsko obiskovanje izboljševati. Kdaj pa se more reči, da je učitelj, oziroma šolski vodja v tem oziru storil svojo dolžnost? Odgovor: 1. Če učitelj pri pouku in vzgoji sicer resno a vender ljubeznjivo občuje z otroci tako, da si pridobi njihova srea in otroci sami radi dohajajo v šolo, ker si s tem pridobi

tudi naklonjenost roditeljev do sebe in do šole; 2. če šolske zamude vestno zabeležuje in neopravičene redno izkazuje krajnemu šolskemu svetu; 3. če v krajnem šolskem svetu tudi to vestno zastopa. S tem je po našem mnenju učitelj izpolnil svojo dolžnost in ni dalje odgovoren, ako je šolsko obiskovanje vendar slabo, ker daljna odgovornost pripada krajnemu šolskemu svetu. K tretji točki bi le še omenili, naj učitelj v slučajih, da krajni šolski svet redno prezira njegove nasvete in ne stavi zasluženih kaznij, v seji krajnega šolskega sveta zahteva, da se njegova izjava v tem oziru postavi v zapisnik.

Če je slabo šolsko obiskovanje vzrok nepovoljnim učenim uspehom, naj si sestavi učitelj poseben zapisnik, iz katerega se razvidi, koliko neopravičenih zamud ima vsak otrok in kolikokrat je bil naznanjen. Ta zapisnik naj izroči ob priliki inspekcije gospodu nadzorniku, kateri se pri okrajnem šolskem svetu na tej podstavi lahko prepriča, ali je krajni šolski svet storil svojo dolžnost glede šolskih zamud ali ne in tam stavi svoje nasvete. — Sicer pa opozarjamo na naš odgovor na deseto vprašanje v vlanskem letniku „Učit. Tov.“ str. 125.

Peto vprašanje. Zakaj „Učiteljski Tovariš“ na zlobne napade „Rimskega Katolika“ ničesar ne odgovori? Qui tacet, consentire videtur! Kdor napada učiteljstvo na Primorskem in našo „Zvezo“, isti gotovo tudi blati stanovsko čast učiteljstva na Kranjskem. (G. D. J. v Č.)

Odgovor. Z „Rimskim Katolikom“ se sicer doslej še nismo bavili, pač pa z goriško „Sočo“, ko je bilo nje uredništvo še v tistih rokah, kakor „Rimski Katolik“, in sicer v lanskem letniku na str. 64., potem na strani 76., 77., 109., 110., 126., 175. Dopsal se nam je tudi ponatisek dr. Romihovega odgovora „Rimskemu Katoliku“ iz „Popotnika“. Ponatisnili ga pa nismo, ker nimamo navade po drugih listih ponatiskovati, ker bi bil ta odgovor, ki je bil vrhu tega tudi v jednom naših dnevnikov ponatisnjen, v našem listu že prekasno prišel in ker se je stvar v prvi yrti

tikala „Zveze“, nismo se čutili upravičenimi razpravljati jo v našem listu, ker je „Popotnik“ glasilo „Zvezino“.

Kar se pa tiče razmerja med nami in „Rimskim Katolikom“, držati se mora „Učiteljski Tovariš“ kot glasilo „Slovenskega učiteljskega društva“ načel tega društva. V tem oziru pa opozarjamo na poročilo o zadnjem občnem zboru v drugi in denašnji številki „Učit. Tovariša“: „Na podstavi obstoječih zakonov (katere je potrdil presvetli cesar in na katere smo vsi prisegli — in prisega nam je sveta) hoče društvo delovati v jedinstvi z vsemi faktorji, ki so z vzgojo in šolstvom v dotiki, v korist narodu, šolstvu in učiteljstvu“. Posebno opozarjamo na konec tajnikovega poročila. Ta občni zbor je bil prav dobro obiskan; kolikor se mi spominjamo, udeležilo se ga je toliko društvenikov, kakor doslej še nobenega ne. Zbor je poročilo z odobravanjem vzel na znanje. Na dnevnem redu so bile tudi želje glede vsebine in uredovanja društvenega glasila. Ker se o vprašanji, ki nam ga stavi gospod tovariš, ni nikdo oglasil, smatramo, da se postopanje „Učiteljskega Tovariša“ ujema z društvenimi načeli. Kot lojalni državljani se v šolskem vprašanji ravnamo in se moramo ravnati po zakonih, na katere smo pred Bogom prisegli. V prisegi smo se izrecno zavezali, sveto in trdno izpolnjevati državne osnovne zakone, kakor tudi sploh vse zakone in odredbe predstojnih oblastev. Ako „Rimski Katolik“ pozivlje kranjske učitelje, naj se oklenejo „Učit. Tovariša“, svetuje jim s tem, naj podpirajo list, ki se v vsakem oziru ravna po zdaj veljavnih šolskih zakonih, katere ravno „Rimski Katolik“ strastno pobija. A to je stvar, ki briga njega, ne nas. Mi smo prepričani, da je „Učit. Tovariš“ na poti, katero hodi, najmenj odvisen od strankarskih teženj in naporov, in da svojemu stanu največ koristimo, ako list uredujemo tako, kakor smo ga doslej. Odločno pa obsojamo učiteljstvu sovražne napore, a vedno brez strasti, ker smo prijatelji mirnega dela in odločni nasprotniki strankarskih preprirov.

A. Ž.

Naši dopisi.

Iz ljubljanske okolice. Novi zakon in začasno umeščenji učitelji. Marsikoga je razveselil novi zakon z dné 29. listopada 1890. l., s katerim se nekatera določila deželnih zakonov z dné 29. malega travna 1873. l., dež. zak. št. 22, in z dné 9. sušca 1879. l., dež. zak. št. 13, prenamejajo, oziroma dopolnjujejo, le nas začasno umeščenih učiteljev ne. In zakaj ne? Vsak začasno umeščen učitelj je imel prej večjo plačo — in naj je imel najmanjšo, katero je imeti mogel — kakor jo bode imel sedaj po § 2. novega zakona.

Nikakor se nisem tega nadejal in menda tudi drugi ne, da bode tako prišlo. Vedel sem pač že prej,

kakšen je § 2., a nikakor nisem mislil, da bodedo tudi tisti se morali podvreči temu paragrafu, ki smo bili že prej na službe z boljšimi dohodki umeščeni. Toda tudi to se je zgodilo, kar se mi pa nikakor ne zdi pravično.

Kar je komu že odločeno, tisto naj bi se mu pač pustilo. Poznam učitelja, ki je bil na službi, kjer je imel 450 gld. letne plače. Prosil pa je potem za službo z le 400 gld. letne plače. Ko je isto dobil in nastopil, nakazala se mu pa višja oblastva iz svoje volje ne 400 gld. temveč 450 gld., kakor je imel prej.

§ 6. novega zakona sicer tudi pravi: „Kadar bi se pri razvrstitvi učiteljskih služeb po določilih tega

zakona uvrstila kakšna učiteljska služba v manj založeno plačilno vrsto, gre sedanjemu inetniku te učiteljske službe prejšnja višja plača in isti prejme višji znesek kot dopolnitveno doklado letne plače“.

Zakaj pa ta paragraf ne velja tudi za nas začasno umeščene učitelje? Ali bi bilo znabiti krivično, ko bi se tudi nam dovolila kaka dopolnitvena doklada? Mislim, da ne; temveč vsem bi višja oblastva jako veliko ljubav skazala, ko bi kaj takega ukrenila. Vsi smo z dekretom umeščeni. Zaradi tega nikakor nismo pričakovali, da se bode z nami tako ravnalo, kajti preverjeni smo bili; da novi zakon v tej točki ne bode segal nazaj na tiste, ki smo bili že pred njegovo veljavnostjo dekretirani.

—c—

Z Bleda. (Za zemljepisje v ljudskih šolah.) G. prof. Orožen priporoča v lanskem letniku „Učit. Tovariša“ pridvižne ali relief-zemljevide kot jako dober učni pripomoček za zemljepisni pouk.

Izvemši naravo samo je to res najboljšo sredstvo za pouk v tem predmetu. Učitelj najlaže na tem zemljevidu pojasni osnovne pojme: gora, pogorje, hrib, vrhunec, pobočje, vznožje, izvir, potok, reka, ribnjak, jezero itd.

S tem učilom učence najhitreje privadi, da znajo brati in umejo navadne šolske zemljevide. Ali ravno tega učila najbrže ni pri nobeni šoli najti izvemši ljubljansko vadnico, Waldherrjev zavod, ki je itak zasebna šola in pa Krško, kjer ga je kupila gospa Hotschevar, ki pa ni za začetnike. Prvega je izdelal marljivi g. Lergeter, fotograf na Bledu, kateri je pri razstavi v Gradci dobil častno diplomu za svoje pridvižne zemljevide.

Ravnati se mu je bilo po sestavku „Bis zur Quelle“ iz nemškega berila, ki je tam v rabi. Z berilom v roki se da otrokom prav lahko na tem zemljevidu razložiti, kaj je gora, kaj hrib, reka ali potok, kaj je to in ono.

Ze predlansko leto sem se z g. Lergeterjem dogovarjal, da bi naredil pridvižni zemljevid Kranjske po Bauerjevem zemljevidu. To bi bilo seveda jako dobro učilo a predrago za naše razmere. Dogovorila sva se, da naredi relief-zemljevid, kakoršnega ima ljubljanska vadnica, vendar je ta mnogo boljši, vrh tega pa več ko polovico ceneji. Brez tega učila naj bi sedaj ne bila nobena šola, posebno pa bi ga morale imeti vse štiri- in petrazrednice, kjer se pripravljajo učenci za srednje šole, kamor naj bi vsaj vse osnovne pojme saboj prinesli. Kje pa se to učenec

laže razjasni, kakor na takem relief-zemljevidu, kjer ima gore, hribe, doline, ravnine, reke, potoke tako pred saboj, kakor v naravi, le da je vse v zmanjšani meri. Zakaj bi pri nas tega najprej ne uvedli v šole in bi čakali, da to store prej drugi? Cena temu zemljevidu je jako nizka; ako se oglasi večje število šol, stal ne bode niti 10 gld.

G. Lergeter bode ta zemljevid, ki bo ravno kar dokončan, o pustnih počitnicah najbrže pri Giontiniju izpostavil. Gospodom kolegom, ki pridejo v Ljubljano, toplo priporočam, da si ga ogledajo in ga na svojih šolah vpeljejo. Kjer imajo v krajnem šolskem svetu može, ki ne stiskajo krajcarjev, kadar velja za šolo kaj potrebnega napraviti, tam si bodo to prekoristno učilo gotovo omislili. Želeli bi, da bi to tudi slavni e. kr. deželni šolski svet šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom priporočil, potem bi šlo to veliko hitreje.

F. Rus — Bled.

Iz Boštanja. (Božično drevesce.) V nedeljo dne 21. grudnia 1890. l. smo napravili v naši šoli do sedaj nenavadno božično drevesce. Zbrali so se čestiti gg. duhovniki, g. A. Drmelj, predsednik krajnega šolskega sveta, gospod oskrbnik Bohutinsky z obitelji, več drugih odličnih oseb, vsa šolska mladina in mnogo občinstva. Slavnost se je začela popoldne ob treh. Učiteljica pozdravi navzoče, zahvali vse blage dobrotnike šole, za izkazano ji zaupanje pri tem podjetji, osobito pa izreče toplo zahvalo visokorodni gospej grofinji Kottulinskyjevi in č. g. župniku J. Plevaniču za obilne doneske, s katerimi sta prouzročila današnji veseli dan. Pohvalno omeni tudi deklice ponavljalne šole, katere so vso jesen tako pridno in vztrajno pomagale šivati za uboge otroke. Za tem sta dve deklici deklamirali, potem se je zapela božična pesmica, slednjič se je prešlo k najbolj zaželeni točki k razdelitvi daril. Obdarjenih je bilo 215 otrok z obuvalom, obleko zgornjo in spodnjo, nogavicami itd. in lahko si je misliti s kako veselim obrazom so pristopali mali šolarčki k razsvetljenemu drevescu, a tudi starejši otroci so radi pristopali bliže in prejeli darila iz rok blage gospd. M. Bohutinskyjeve. Po dokončani razdelitvi zahvali mala deklica z jedernatimi besedami vse dobrotnike za velikodušna darila zagotavlja jih, da ostane ta dan neizbrisljiv v spominu nedolžne mladine, in veselih lic zapustilo je staro in mlado šolsko sobo. Bog ohrani vrle dobrotnike naše šole!

F. Šmitik, učiteljica.

Društveni vestnik.

Iz Ljubljane. Občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“. (Dalje in konec.)

Tajnikovo poročilo se je vzelo z odobravanjem na znanje.

Za tem je sledilo poročilo blagajnika g. Ivana Tomšiča o društvenem gnotnem stanju. Temu izvestju povzamem, da je imelo društvo v preteklem letu 166 gld. 1 kr. dohodkov in 78 gld. 85 kr. stroškov, preostaja torej čistih 87 gld. 16 kr. Naznanil nam je

ob jednom tudi imena 19 novovstopivših društvenikov — kar kaže, da je zanimanje za društvo med kranjskim in primorskim učiteljstvom živo.

Za pregledovalce računov so bili izvoljeni gg. tovariši Armič, Josin in Maier.

Knjižničar g. Francišek Kokalj poroča, da se je morala društvena knjižnica preseliti v poslopje II. mestne deške ljudske šole, ker nima društvo sedaj svojih prostorov.

Knjižnica je narastla z darom 14 knjig iz zaloge „Matice Slovenske“, z darom jednega letnika „Jezičnika“ č. g. kanonika prof. J. Marna in po letnikih „Schule und Haus“ in „Pädagogische Rundschau“ na katere je društvo naročeno, na 351 knjig. Zapisnik teh knjig so gg. društveniki itak prejeli v lanskem občnem zboru. Ta se po možnosti popolni.

Z ozirom na izdavanje društvenega glasila je nastala potreba, društvena pravila v nečem popraviti in popolniti, zato je predložil odbor občenemu zboru osnutek prenamembnosti pravil, kateri se je z malimi dostavki in popravki jednoglasno sprejel in naloga prihodnjega odbora bode, predložiti ta pravila kakor hitro mogoče visoki c. kr. deželni vladi v potrjenje.

Potem se je vršila volitev delegatov k občenemu zboru „Zveze slovenskih učiteljskih društev“. Ker ima naše društvo okoli 70 društvenikov, ima občni zbor pravico voliti 7 delegatov. V prihodnjem občenem zboru „Zveze slovenskih učiteljskih društev“ bodo zastopale naše društvo gđe. koleginja Janja Miklavčič, Ivana Praprotnik, Viktorija Praprotnik in g. Fr. Ks. Trošt in trije zastopniki ljubljanskega učiteljstva, kateri se bodo pozneje določili.

Pred odborovo volitvijo se oglašajo g. Francišek Luznar ter našteva velike zasluge, katere si je stekel priljubljeni naš starosta g. ravnatelj Praprotnik za slovensko učiteljstvo sploh — posebej pa še za „Slovensko učiteljsko društvo“; zato bi bilo umestno, da mu izkaže slovensko učiteljstvo, zbrano na tem občenem zboru, s tem svojo zahvalo, da ga imenuje častnim članom našega društva. Izvestno je, da bil predlog naveden in z odobravanjem sprejet.

Temu je sledila volitev društvenega odbora za leto 1891. Predlog g. tovariša L. Jelenca, da se izvoli per acclamationem stari odbor, bil je sprejet. Vršila se je samo nadomestna volitev dveh odbornikov, sedanjega častnega člana g. A. Praprotnika in umrlega Franciška Govekarja, po katere izidu je odbor „Slovenskega učiteljskega društva“ sestavljen iz sledečih gg. tovarišev: Bahovec Francišek, Furlan Jakob, Kokalj Francišek, Krulec Ivan, Raktelj Francišek, Razinger Anton, Tomšič Ivan, Trošt Francišek Ks. in Žumer Andrej.

K zadnji točki dnevnega reda je nasvetoval g. Fr. Ks. Trošt, da bi društvo s kako vsoto pripomoglo vdovi g. Govekarja k dostojnemu spomeniku prerano umrlemu marljivemu tovarišu. Z ozirom na njegovo uspešno delovanje kot predsednik, tajnik in

odbornik našega društva, se je sklenilo pripomoči s prispevkom, katerega ima odbor določiti.

Ta predlog je toplo podpiral c. kr. okrajni šolski nadzornik Ivan Tomšič.

Z ozirom na društveno glasilo smo čuli samo dve želji: 1. G. tovariš M. Rant prosi uredništvo, da bi prinašal „Učiteljski Tovariš“ po možnosti kako muzikalno prilogo, ki bi izvestno ustrezala muzikalno naobraženim tovarišem.

2. G. c. kr. okrajni šolski nadzornik L. Letnar želi, da bi uredništvo preskrbelo naročnikom v slučajih, ko bi izišli za časa velikih počitnic dvojnati številki, pravočasno uradne razpise učiteljskih služeb.

G. predsednik in urednik A. Žumer obljubi gospodoma po možnosti ustreči njunima željam ter zaključi, ker drugega nasveta nihče ne stavi, zborovanje z iskreno zahvalo do vseh čestitih tovarišev posebno do cenjenih koleginj, ki so izvolili v tako obilnem številu udeležiti se tega zborovanja.

Temu je sledilo predavanje g. tovariša Alojzija Luznika o njega izumu didaktofonu. V svojem vrlém govoru je poudarjal potrebo in korist petja po notah in način naglega naučenja notnega sistema. Prestopivši na svoj izum nam je razkazal njega jednostavno a dobro premišljeno uredbo. Temu je sledil učni poskus z didaktofonom, kateri nas je uprav presenetil, ker deček je z njegovo pomočjo tekotom pol ure pel kratko pesmico in spremljal z igro na didaktofonu.

Želel bi gospodu izumitelju-tovarišu mnogo odkupovalcev, da bi njega naporno delo bilo vsaj v nekoliko poplačano.

Ko g. predsednik zahvali g. predavatelja na trudu, zaključi zborovanje.

Po občenem zboru se je v seji novega odbora le ta konstituiral: Žumer A., predsednik; Raktelj Fr., predsednikov namestnik; Furlan J., tajnik; Kokalj Fr., blagajnik in knjižničar; Bahovec Fr., Krulec Iv., Razinger A., Tomšič I. in Trošt Fr., odborniki.

Ivan Krulec, tajnik.

Iz Radovljice. (Vabilo.) V zadnji številki smo priobčili naznanilo o drugem koncertu „Radovljiškega učiteljskega društva“. Danes priobčimo še program temu koncertu, ki bode dné 2. svečana v gostilni g. Wuchererja v Lescah. 1. I. pl. Zajc: „Dijaška“, zbor; 2. Eisenhut: „V naravi“, zbor; 3. * * „Mihova ženitev“, kvartet; 4. Veit: „Keber in cvetica“, zbor; 5. A. Foerster: „Milica“, kvartet; 6. A. Hajdrih: „Petelinčeva ženitev“, zbor z duetom; 7. Knittl: „Žezulinka“, zbor; 8. F. Towačowsky: „Na gorah“, zbor.

Vstopnina za ude 30 kr., za neude 60 kr. Začetek ob 7. uri. Po končanem koncertu prosta zabava. — Društvu želimo najboljši uspeh posebno z ozirom na dobrodelni namen.

Iz Črmošnice. (Učiteljsko društvo za novo-meški okraj.) V zmislu § 3. in § 13. društvenih pravil se določi prva seja društvenega odbora kakor tudi prvi javni zbor v tekočem letu na ponedeljek

9. svečana točno ob 10. uri zjutraj v šolskem poslopju v Toplicah. Ker mora navzočnim biti vsaj pet udov, da je odbor sklepčen, naj gospodje odborniki točno ob določenem času priti izvolijo. Razgovor o društvenem glasilu, razni nasveti, katere naj oni člani, ki se ne morejo udeležiti zborovanja, vsaj do 6. svečana dopošljejo društvenemu tajniku.

Za tekoče leto so društvenino vplačali gg. nadučitelj Ferd. Kalingar, Davorin Judnič, Davorin Grčar.

V zmislu § 9. in § 17. društvenih pravil naj p. n. učiteljice in učitelji po poštni nakaznici pošljejo letne doneske društvenemu tajniku ali blagajniku.

Črnošnice dné 20. prosinca 1891.

Davorin Judnič, tajnik.

Vestnik.

Najvišji dar. Presvetli cesar je podaril šolski občini Sorica v kranskem okraju v podporo za zgradbo novega šolskega poslopja 200 gl.

Umrli tovariša. Dne 9. prosinca t. l. je po dolgi bolezni umrl v Gorici pri usmiljenih bratih g. Zdravko Preložnik, učitelj v Borštu v Istri šele 33 let star. Bil je vrl in značajan učitelj. — Dne 17. prosinca t. l. pa je umrl g. Jožef Hrastnik, učitelj v Šmartnem na Paki nagle in nesrečne smrti šele 26 let star. Bil je zvest tovariš in priljubljen pri otrocih in roditeljih. — Žalostno se je pričelo za naš stan novo leto. V teh malih dneh nam je pograbila nemila osoda dva vrla tovariša v najboljši dobi. Komaj sta začela delovati v svojem težavnem a imenitnem poslu, že sta nas morala zapustiti. Blag jima spomin!

Učitelj nadvojvodinje Elizabete, pokojnega cesarjeviča Rudolfa hčerke, ki je dopolnila dné 1. kimovca p. l. sedmo leto svoje dobe, postal je meščanski učitelj Viljem Kohler. Visoka učenka se je sicer že učila s svojo gouvornanto elementarnih predmetov, a novemu učitelju je poučevati čisto od začetka brez ozira na prešnje znanje nadvojvodinje v predmetih v obsegu ljudske in meščanske šole. To je prvi slučaj, da je odbran za poučevanje uda cesarske obitelji ljudski učitelj. Viljem Kohler je star 30 let in je sin kleparja v Weitri. Do l. 1880., katerega je postal učitelj v Währingu, obiskoval je učiteljsišče v Dunajskem Novem Mestu. Od l. 1886 je služboval kot meščanski učitelj v Währingu. Svojo novo službo je nastopil z novim letom.

Listi v zameno. „Učiteljskemu Tovarišu“ dohajajo nastopni listi v zameno:

a) slovenski: Soča, Nova Soča, Slovenski Gospodar, Popotnik, Edinost, Novice, Danica, Brus, Dom in Svet, Vrtec, Zvon, Mir, Dolenjske Novice.

b) hrvaški: Napredak, Hrvatski učitelj, Školski vrt, Slijepčev prijatelj;

c) srbski: Golub, Školski list, Posestrima, Novi Vaspitač;

d) bolgarski: Venec;

e) česki: Posel z Budče, Učiteljské Noviny, Male noviny, Narod a škola, Literarni Listy, Vesna, Paedagogické rozhledy, Beseda učitelstva;

f) nemški: Laibacher Schulzeitung, Schlesisches Schulblatt.

Od kod izvira ime „Amerika“. V naših šolskih knjigah najdemo, da so novi svet imenovali po Florentinci Amerigo Vespucci. Novejša preiskavanja pa dokazujejo, da se je beseda „Amerik“ že nahajala v jeziku, ko je Vespucci 1499. leta prišel v zahodno Indijo. V jeziku nekaterih ameriških narodov pomeni beseda „Amerika“ dežela vetrov. Tudi ni bilo Vespucciju ime Amerigo, ampak Alberigo ali Albert. Kanonik in knjigarnar „Hylakomicus“ (Waldseemüller)

je pretvoril 1507. l. besedo „Alberih“ v „Amerik“. Jules Marion dokazuje, da je ta beseda indijanskega vira. „Los Ameriques“ bilo je neko indijansko ljudstvo v srednji Ameriki.

Smešnice. Nova iznajdba. Učitelj: Od kod pridejo nevihte?

Učenec: Iz kostij mojega deda.

Učitelj: Kako to? Ali se ti meša?

Učenec: Moj ded vselej pravi, da je nevihta že tri dni prej čutil v kostéh.

Molitev pred šolo. „Janezek“, vpraša oče sinka, ko pride iz šole domov, „kako pa je pri novem učitelju, kaj pa molite pred šolo?“

Janezek: „Pred šolo nikdar ne molimo.“

Oče: Kaj, pri novem učitelju nič več ne molite pred šolo? To je pa kaj novega. Ko sem jaz v šolo hodil, smo vselej pred šolo molili.

Janezek: Pred šolo ne molimo, a ko nas spuste v šolo, molimo pred ukom.

„Glasbena Matica v Ljubljani“. Zaznamek vseh muzikalij, katere je izdala „Glasbena Matica“ v Ljubljani. (Dalje.) *V. zvezek* Partitura. 1. Dr. Ipavica B. „Napitnica“. Pijmo ga pijmo. Moški zbor. 2. Dr. Ipavica B. „Lepa Anka“. Ali je lepa naša Anka. Čveterospev. 3. Stegnar F. „Oblakom“. Oj oblaki, kaj hitite! Za bariton in moški zbor. 4. Foerster Anton. „Slavček“. Slavček moj, oj. Moški zbor s čveterospevom. 5. Nedved Anton. „Prošnja“. Ne skrivaj ljubezni presladko dekle! Moški čveterospev. 6. Fajgelj Danilo. „Grajska hči“. Na grajskem vrtu sred vasi. Moški zbor s čveterospevom. 7. Nedved Anton. „Vodniku“. Tvoja struna je zapela. Moški zbor s čveterospevom. 8. Fajgelj Danilo. „Samoti“. Kako priljubljena si ti! Moški zbor s čveterospevom. 9. Fajgelj Danilo. „Vrli Slovenec“. Slovenija mila. Moški zbor. 10. Rihar Gregor. „Žalosten glas zvonov“. Pojo zvonovi. Moški zbor. (Cena 70 kr.) *VII. zvezek*. Partitura. 1. Mašek Kamilo. „Sanja“. Sladki mir na zemljo lije. Čveterospev. 2. Eisenhut Gjuro. „V naravi“. Narava vsa, pozivlja nas. Moški zbor. 3. Stegnar F. „Na gomili“. Oj spavaj ranjki! Moški zbor. 4. Dr. Ipavica B. „Zapuščena“. Je za družega dekleta. Čveterospev. 5. Lichtenegger V. „Lepa naša domovina“. Moški zbor. 6. Vašak Josip. „Slovan“. Jaz sem Slovan. Moški zbor. (Razprodano.) *VIII. zvezek*. Partitura. 1. Mayer F. „Tičica gozdna“ veselje uživaj. Čveterospev. 2. Dr. Ipavica G. „Mornarska“. Ladja meni domovje. Moški zbor. 3. Mašek Kamilo. „Lovska“. Na gorah in pečinah. Moški zbor. 4. Mašek Kamilo. „Lahko noč“. V sladkih sanjah spiš kraljica. Čveterospev. 5. Foerster Anton. „Samo“. Kje nek zemlja grobe krije. Moški zbor. 6. Tovačovsky A. B. „Sporočilo“. Luna tiha blede. Moški zbor. (Razprodano.) *IX. zvezek*. Partitura. 1. Hlavka Fr. „Ukazi“. Da ne smem si ukazala. Čveterospev. 2. Fajgelj Danilo. „Na gomili“. Prečudna v grobu je

tema. Zbor, čveterospev in tenor solo. 3. P. A. Hribar. „Nagrobница“. Človek glej dognanje svoje. Moški zbor. 4. Eisenhut Gjuro. „Moja ljubav“. Ti me pitaš. Čveterospev. 5. Eisenhut Gjuro. „San“. Svrha gorah sjeđna pada. Zbor in bariton solo. 6. Dr. Ipavie G. „Večernica“. Glejte že solnce zahaja. Zbor in tenor solo. 7. Mašek Kamilo. „Za Hrvate“. Bratje urno gor planimo! Moški zbor. 8. Fajgelj Danilo. „Gorska cvetica“. Oj cvetica, ki samica. Čveterospev. 9. Mašek Kamilo. „Planinar“. Visoko vrh planin stojim. Moški zbor. 10. Mašek Kamilo. „Kranjska dežela“ je čudna in zala. Moški zbor. 11. Kittel K. „Žezulinka“ kuka. Moški zbor. 12. P. A. Hribar. „Brambovska“. Presvetli cesar vabi nas. Moški zbor. 13. Zajc Iv. pl. „U boj“ mač iz toka bračo. Moški zbor. 14. Stoos N. „Mojemu narodu. Ako za te rod sloveni. Čveterospev. 15. Fajgelj Danilo. „Ljubezen do doma“. Ljubiti dom to je sveto. Moški zbor. (Razprodano.) X. zvezek. Partitura. Foerster Anton. „Slovenske narodne pesmi“. Za moški ali za mešani zbor. I. del. 1. „Zvonikarjeva“. Ko dan se zaznava. 2. „Vesolja dom“. Preljubo veselje, oj kje si doma? 3. „Pastirska“. Mi smo štirji vsi pastirji. 4. „Bleško jezero“. Otok bleški kinč nebeški. 5. „Triglav“. V gorenjsko oziram se. II. del. 6. „Vse mine“. Kje so moje rožice. 7. „Hej Slovani“ naša reč slovenska živo klije. 8. „Planinar“. Visoko vrh planin stojim. 9. „Svarjenje“. Stoji, stoji tam lipca. 10. „Pod oknom“. Luna sije, kladvo bije. 11. „Popotnik pridem čez goro. (Razprodano.) XI. zvezek. Partitura. Nedved Anton. „Vojaci na poti“. Spomladni cvet. Moški zbor. (Razprodano.) (Dalje prih.)

Zahvala. Blagotvorno društvo „Narodna šola“ v Ljubljani je izvolilo tukajšnji ljudski šoli za malo vsoto poslati mnogo šolskega blaga. Podpisana si štejeta v prijetno dolžnost, v imeni obdarovane mladine, svojo najtoplejšo zahvalo izreči.

Krajni šolski svet in šolsko voditeljstvo.

Šmarjeta 5. grudnia 1890.

Ant. Krčon,
preds. kr. šol. sveta.

Viljem Gebauer,
nadučitelj.

Zahvala. Spoštovana gospa Marija Govekarjeva, nadučiteljeva vdova, podarila je tukajšnjim učencem 100 izvodov „Prirodopisje za ljudske šole“, spisal Francišek Govekar. Na tem blagem daru, se v imeni obdarovanih učencev najtopleje zahvaljujeta

Janez Gams,
predsedn. krajn. š. sveta.

Fr. Ks. Trošt,
nadučitelj.

Zahvala. Slavno društvo „Narodna šola“ je blagoizvolilo poslati za ubogo šolsko mladino tukajšnje šole mnogo raznega šolskega blaga. Za ta velikodušni dar se v imeni uboge mladine podpisani iskreno zahvaljuje.

Vodstvo trirazredne šole v Knežaku dné 23. prosinca 1891.

V. Pin, vodja.

Zahvala. Prekoristno društvo „Narodna šola“ nam je blagoizvolilo poslati za majhen donesek obilo šolskega blaga, namreč: dve Praprotnikovi spiski, pet slovnice, mnogo lepopisnic, spisovnic, številnic, peres, svinčnikov in držal, za kar se pristrčno zahvaljuje v imeni mladine, srenjskega predstojništva in krajnega šol. sveta L. Knific, šolski voditelj.

Trata, dné 23. prosinca 1891.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 27.

okr. š. sv. Na trirazrednici v Mengši je popolniti službo nadučitelja z dohodki II. plačilnega razreda in prostim stanovanjem.

Dotične prošnje naj se do dné 10. svečana t. l. postavim potem semkaj vložje.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku
dné 16. prosinca 1891.

Št. 47.

okr. š. sv. Na štirirazredni deški ljudski šoli v Tržiči je stalno popolniti četrto učno mesto z letno plačo 450 gld. in s pravico do zakonitih petletnih službenih doklad.

Obrok za prošnje do 15. svečana t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji
dné 24. prosinca 1891.

Listnica uredništva.

G. I. T. v R.: Vaša razprava nam je prav dobro došla; te vrste spisov nam najbolj primanjkuje. Prosimo torej, da v tem zmislu nadaljujete. Tudi na „feuilleton“ smo že mislili in smo ta oddelek nameravali pričeti v drugi številki z Likarjevim spisom. Ali to je bil doslej jedini članek, ki bi spadal v ta oddelek. Ako nam torej dopošiljate primerne članke zanj, z veseljem bomo Vam ustregli. Poslane narodne pesmi smo oddali „Glasbeni matici“. Za ugled

učiteljskega stanu je prav vrlo od Vas, da se bavite tudi z nabiranjem narodnega blaga. — G. J. P. v R.: Potrjujemo, da smo Van poslano drugo številko „Uč. Tov.“ dobili nazaj z opomnjo „wird nicht angenommen“. — Gdčna F. Š. v B.: Za drugo številko ni bilo več mogoče. — G. J. L. v A.: Vašega odgovora nismo priobčili, ker z jedne strani nič bistvenega ne ovrže, kar je g. ocenjevatelj pisal, z druge strani pa omenja stvari, ki z našim listom niso v nikaki dotiki. — G. D. J. v Č.: Kar smo mogli v to številko spraviti, smo priobčili.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejema list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; naročnino pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.